

Ίωστας Λογάρας

ΣΤΙΣ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

1

Μια φορά κι έναν καιρό σε πολιτείες άλλες, σ' άλλους καιρούς τα παιδιά μεγάλωναν στους χωματινούς δρομους, δίπλα στα σπιτία τους ήτανε τα χωράφια, πιο πέρα οι ροδακινίες, κι οι μαναδες ησυχές κανανε τη μπουγαδα τους στις ξυλινές σκαφές. Μεσοδομαδα, δίπλα στη μεγάλη αχλαδιά, μαζευοτανε το τσουρμιο και χαζευε το χασαπη τον Ηλία που εσφαζε μπροστα στα ματια τους τα ζωντανα.

Καμια φορά παλι ολοι μαζί πισω απο κατι κ'λαμιες, οταν σουρουπωνε, φαχνανε ο καθενας το κορμι τους, τα ματια τους ανοιγανε διαπλάτα και το βραδυ κοιταγανε ενοχα τους δικους τους στα ματια. Την άλλη μερα το πρωι, που λες, ησαντε ολα ξεχασμενα. Στους θάριους χειμωνες το μεγάλο ποταμι που περναιε δίπλα στα χωράφια ξεχειλιζε νερο, αμιολισοτανε πανου στα χωμάτα, εμπαينه στα σπιτια. Το καλοκαιρι το νερο του λιγοστευε και τα παιδιά με τα καλάμια φτανανε φηλα ως τη γεφυρα, περναγανε τον ντεκε της Νικολιτσας και φτανανε στην εκκλησια τ' Αγιωργη.

Η Μαντουβαλα εδινε κι επαιρνε τα βραδια στο καφενείο του Νικολα κι η τσετία βολεμενη γυρω γυρω στα δεντρα συμμεριζοτανε τον καημο της Ρωμιουσυνης. Τα κοριτσια με τα τσιτωμενα στηθια περιμενανε πισω απ τις γριλίες κι εξω απ τις πορτες καθισμενα για να δουν τ' αγορια που σε λιγο θ' αρχιζαν το σεργιανι τους πανω κατω στο δρομο.

Τα παιδιά διχως εγνοια κι αδεσπυτα ταβρισκε αργα το βραδυ να τραγουδανε στη θεραντα της Γιαννιτσας το τραγουδι απ τ' Αλγερι, τη Φαραχ και τη θλιμμενη Σοραγια, αφου δεν ειχαν κανενα δικο τους καημο.

*

Το νυμφώνα σου βλέπουν, Σωτηρα, λαμπρυμενο τα παιδιά καθε φορά που γαρκωνουν τις πεντε αισθησεις τους οι μυρουδιες απο ανθισμενες νερατζιες στον κηπο τ' Αγιαλεξη και στης Σκλαδουναινας τον ξεφραγο κηπο. Και ενδυμα δεν εχουν τα παιδιά, γιατι κορμακια ασπρα, τοτες, και γυμνα με τη λαχταρα του ερωτα ξεχασαν το χιτώνα τους στη μεγάλη αλανα, που χωραγε τα μικρα κορμια τους και τ' αγαπημενα. Κι υστερα με τα προσωπα ισχνα, ομοιες βυζαντινες εικονες των αγιων, εφελνανε στις κλιμακες του πα το δικο τους ασμα ασματων. Τα κοριτσια με τα ωραια ματια και τα μακρια μαλλια πιαναν απο νωρις τα στασιδια της αγιας Φωτεινης και σαν καλες Παρθενες περιμενανε ν' ακουσουνε το καλεσσια το ερωτικό μεσα απ τους στιχους.

Ωραια παιδιά της Ανοιξης κραταγανε στα χερια τους το σωμα του Χριστου, βαρυ απο τα παθη του κοσμηκη, μα μεσα στην καρδια τους τα παιδιά κραταγανε μοναχα τη χαρα της Αναστασης.

Λαμπρυνες τοτε, Φωτοδοτη, τις ψυχες με φως που επεφτε απο φηλα σαν καταρραχτης, και εβαφε τους δρομους και τα κρασπεδα, τα δεντρα ως τη μεση και τις μαντρες των σπιτιων. Τα δεντρα ανοιγανε σιγα σιγα τα ματια τους στο φως, οι μερες ωριμαζανε σαν τον καρπο και τα παιδιά ειχαν χαρα στις γειτονιες του κοσμου. Στις φλεβες του κορμιου τους κυλαγε το ιδιο αιμα των παιδιων της Αττι-

κής, που Λαμπριατικά ξεχυνόνταν στα ιερά του τραγοποδάρου θεού για να γιορτάσουνε την ανοίξη και την αναστάση.

2

Μια φορά κι ένα καιρό στις ίδιες πολιτείες σ' άλλους καιρούς, τα βραδία του καλοκαιριού ήταν ατελείωτα κι οι άνθρωποι καθισμένοι μέχρι αργά στα πεζούλια ξομπλιάζανε τις ιστορίες της γειτονιάς που φτιαχνανε τότενες την ιστορία του κόσμου. Το χώμα στις αυλές ποτισμένο κι υγρό μυρίζε ζεστά κι ένας αεράς ετρεφε τα πλεμονία τους μπολιασμένους μυρουδία απ' τους πρασινούς κήπους. Τα παιδιά παίρναν αμπαρίζα, που λες, για εξώ, μπαινανε τρεχόντας στους κήπους, γκρεμίζανε τους συρματινούς φραχτές· αμολιόσαντε σαν το νερό πάνω στα κιτρινά χωράφια, μέσα στα ατελείωτα χτήματα. Τα παιχνίδια τους ανεξόδα, από ξύλα και πέτρες και φωνές καμωμένα, μείναν στη μνήμη τους μοναχά αφού τώρα πια τα παιδιά μάθαν αλλιώτικα παιχνίδια να παίζουν σε χώρους κλειστούς μέσα στους τεσσέρους τοίχους.

*

Εκεί, απουλέτε, τελειώνει η μεγάλη πολιτεία κοντά στο κέντρο του Κουμπουρά. Οι ντιζεζες με ντεφία στο χέρι και βραχιολία σωρο, σε παλκο ξυλίνο ανεβασμένες, και γυρω γυρω πολυχρώμες λαμπες σαν τσιρκο, λεγαν τραγούδια μ' ανατολιτικό παθος στο ρυθμό του ζείμπεκικού. Μερακλωμένοι οι θαμωγες φέρναν, που λες, τις βολτες τους πάνω στην πίστα και βγάζαν από μέσα τους το αχ, το βαχ που κολλάγε στα τζιερια τους ολοκληρή ζωή. Πίσω απ' τη μαντρα, με τα βασιλικά απάνου στις κολονες, τα παιδιά μαζωμένα κραταγανε στη μνήμη τους τα ίχνη του ασική χορευτή και μέσα απ' τα τραγούδια του Τσίτσανη μαθαίνανε του κόσμου τον νταλκά.

3

Την έβδομη ημέρα της δημιουργίας τα παιδιά κατεβαίνανε στη μολυσμένη παραλία, δίπλα στις τράτες που αράζανε πιο περα, στους ταρσανάδες και τα βραχία της βρωμικής θαλάσσης. Εκεί η νονα καθισμένη ανακουρκούδα με τη μαυρή δελετζά να σκεπαίζει τα ποδια της ως κάτω, και τη μαντηλά στο κεφάλι για τον ήλιο, κοιτάζε τα παιδιά που μπαινοβγαίνανε μες το νερό. Κορμακία αδυνατά χορτασμένα με μπολικο ψωμί και ρυζί. Εκεί στην Ψίλη, κοντά στο παλίο Τελωνείο τα παιδιά μαθαίνανε ν' αγαπάνε τη θάλασσα και να γευονται την αρμυρά της· γλυκός ο κόσμος και τα καλοκαιρία καίγανε.

Ύστερα από χρόνια πολλά θ' αναζητήσουνε τη μυρουδία από τα σαπια φυκία του γιάλου και τη δροσία κορμιού που πάνω του κυλανε ακόμα σταλαγματιές της θάλασσας.

Τα βραδία κατεβαίνανε στη μεγάλη πλατεία με τα τεσσέρα λιονταρία, που κατουράγανε από το στόμα τους αδιακόπα νυχτά μερα. Στρωνοσαντε, που λετε, τα παιδιά γυρω γυρω στα μαρμαρινα τραπέζια με τα τρία ποδάρια. Τα καραφακία πηγαίνανε αδειάνα ερχοσαντε γιομάτα, για τα παιδιά έμεγανε οι ξέροι καρποί: κατι ροδούθια και ελιες πικρες. Καπου εκεί το θέατρο και δίπλα τ' αρχοντικά με τ' ακροκεραμια και τις κλειμμενες Καρυατιδες. Βολεμενες στις εσοχες του ωραιου τοιχου, αναμεσα σε δυο παραθυροφυλλα, οι κολονες με τη γυναικεια μορφη και τον Ιωνικο χιτωνά δινανε στα παιδιά την αιωνια θλιψη τους. Έτσι γυρίζαν κουρασμένα στις γειτονιες του κόσμου τα παιδιά και λεγανε σ' οσους δεν ειδανε τα σπιτια. Τα ίδια γραφανε και στις εκθεσεις τους καθε Δευτερα. De profundis.